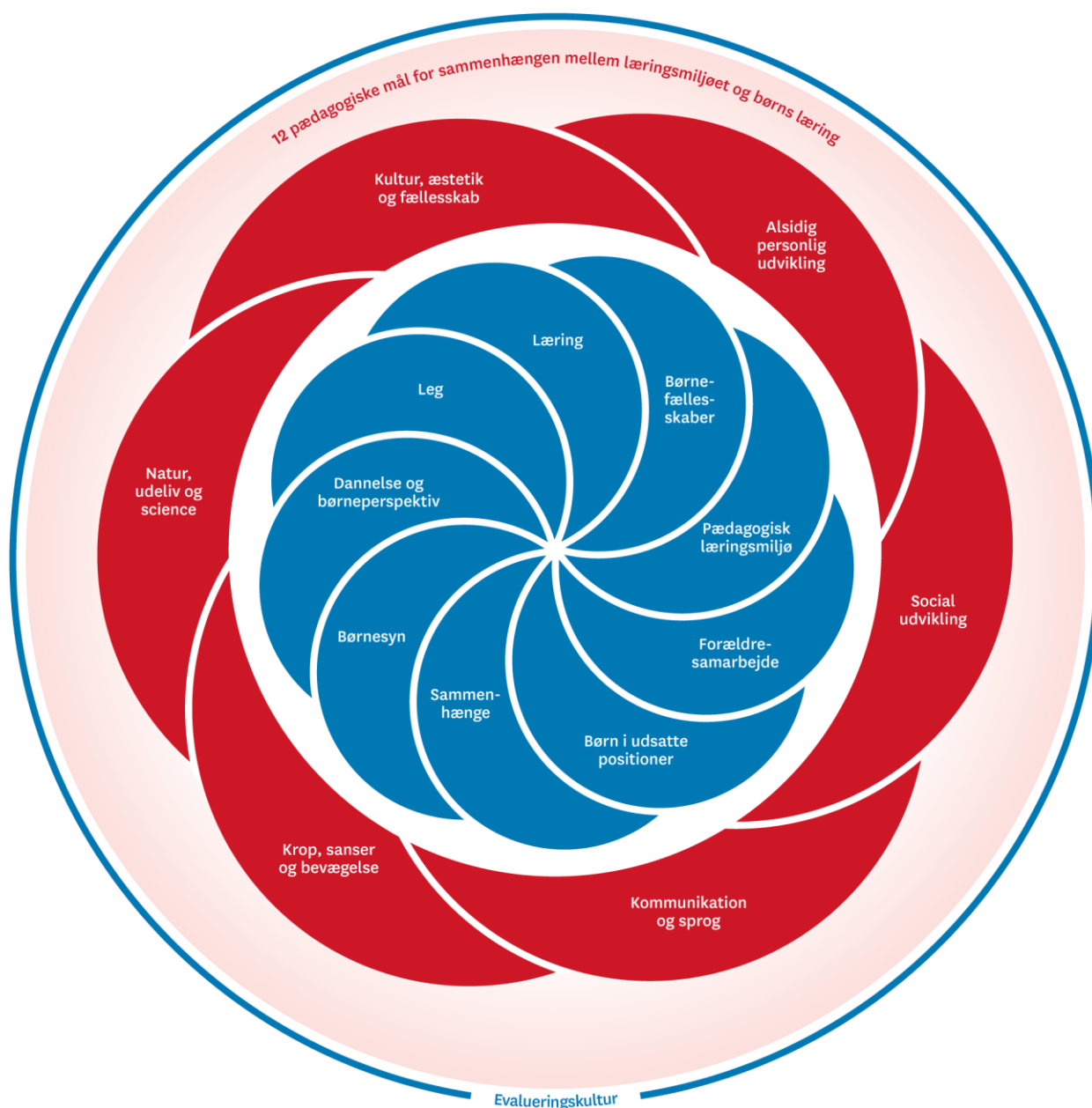

Pædagogisk læreplan for Solhuset 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

I Solhuset kalder vi os selv for naturdetektiverne!

Solhuset er en selvejende integreret institution i Hørsholm med fokus på klima, miljø og energi i børnehøjde. Den grønne profil kan mærkes i det pædagogiske arbejde i hverdagen, hvor det vægtes højt, at børnene lærer at tage hensyn til både naturen og hinanden.

I Solhuset er der kapacitet til 125 børn i alderen 0-6 år, som er fordelt på tre vuggestuegrupper, én mellemgruppe og to børnehavegrupper samt en skovgruppe (skolestarterne). Solhuset blev, i samarbejde med Velux, bygget i 2011 med en ambition om at skabe en daginstitution, hvor børn lærer i samspil med naturen i en bygning, der har positiv indvirkning på miljøet. Blandt andet producerer Solhuset elektricitet ved hjælp af 250 kvadratmeter store solceller på taget. Solhusets fysiske rammer er lyse og indbydende, og huset er indrettet som en lille by med små gader og torve. Solhuset har en dejlig stor legeplads og bor tæt op af en masse lokale grønne oaser - blandt andet Breelteskoven - hvor vi i foråret 2021 får etableret et madpakkehus samt en bålplads, som skovgruppen har som fast base.

Ud til mælkevejen, som er husets fællesrum og kerne, ligger vores køkken. Bestyrelsen valgte i efteråret 2020, at vi i Solhuset har fuldkost-madordning. Det betyder, at man som forældre i Solhuset betaler en højere takst for mad, men at vi til alle dagens måltider får god, hjemmelavet økologisk mad lavet fra bunden af gode råvarer.

Mad, klima, omtanke og bæredygtighed hænger unægteligt sammen, og netop derfor har vi valgt at prioritere måltiderne højt. I køkkenet er der ansat en kostfaglig køkkenansvarlig samt en assistent, som laver den grønneste mad til os, og som bygger bro til pædagogikken ved at understøtte projekter som "fra jord til bord".

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Solhuset er vi lige nu i en forandringsproces, hvor vi skal til at forstå og omsætte det moderne børnesyn til en implementeret kultur, som gennemsyrrer vores tilgang til børnene, fællesskabet og de praktiske rutiner. Vi arbejder i øjeblikket specifikt med at se på barnets intention og hensigt frem for handling.

Eksempel: To drenge, Bertram og August, på to år står og leger med biler. Bertram tager pludselig Augusts bil, hvorefter legen går i stå, og August slår ud efter sin ven Bertram.

At slå skal er en handling, som ikke er acceptabel, men det er en naturlig forsvarsmekanisme, som barnet trækker på, når det står i pressede situationer, hvor det verbale sprog endnu ikke er udviklet til en dialog med en anden toårig.

Som toårig, uden et veludviklet sprog, er det en "presset situation", som August befinder sig i. En pædagog med et gammelt syn på børn vil se på handlingen *at slå* og sige, "*stop med at slå*" eller ligefrem skælde ud. En pædagog med et moderne børnesyn vil se på barnets intention; drengen er i en presset situation, og han forsvare sig derfor ved at slå. Han prøver egentlig bare at få sin bil tilbage.

I Solhuset øver vi os på at se situationen fra et børneperspektiv og siger: "*Hov, der tog Bertram din bil. Jeg kan se, at du blev vred. Du skal sige stop og holde fast i bilen. Kom, nu hjælper jeg dig med at få bilen tilbage*". Her bliver barnet set og forstået, og barnet får præsenteret en strategi, der kan bruges næste gang en lignende situation opstår.

Leg og læring er tæt forbundet, og det er vanskeligt at forestille sig leg uden læring.

For det lille barn er læring en kropslig og sanselig oplevelse, og oftest er aktiv deltagelse en forudsætning for læring. Barnet skal mødes af inspirerende voksne, som tør gå på opdagelse sammen med barnet. Det skal både ske gennem leg, inddragelse i hverdagens rutiner, i aktiviteter, gennem projekter, forløb og i hverdagens spontane øjeblikke. Vi skal have fokus på barnets nærmeste udviklingszone. Det vil sige, at vi hele tiden stiller os dér, hvor det er trygt og samtidig udfordrende at lære nyt. Den voksne skal eksperimentere sammen med barnet samt gøre nye opdagelser og erkendelser. Vi øver os i ikke altid at give barnet svarene, men at være udforskende og undersøgende sammen med barnet.

Et eksempel på dette kan være på legepladsen, hvor der skal vendes træstubbe og findes bænkebidere. Fire piger på 3,5 år er parate og ivrige, og de bliver hver især udstyret med et lille terrarium. Hurtigt vendes den første stub, og der er bænkebidere alle vegne.

Ivrigt putter tre af pigerne bænkebidere ned i deres terrarium. Én pige står trukket tilbage og kigger. Pædagogen spørger pigen, om hun vil tætttere på. Pigen ryster på hovedet, og pædagogen respekterer dette, men

holder samtidigt øje med pigen. Pigens øjne følger med i de andres leg, og hendes kropssprog viser, at hun er nysgerrig på de andre piger. Pædagogen henvender sig igen til pigen, "Kunne du tænke dig at få en bænkebidder op i dit terrarium?". Pigen svarer ikke, men hendes øjne siger "ja".

Den voksne inddrager de andre børn i kommunikationen med pigen og spørger: "Kunne I ikke hjælpe Eva med at samle bænkebidere?", og det gør de så.

Pædagogen aflæser og afstemmer, hvordan barnet har det, og opmuntrer hende uden at presse for meget på. Pædagogen får gjort pigen tryk og inkluderet i legen ved at inddrage de andre piger.

Begrebet 'dannelse' skal man i den pædagogiske kontekst forstå som en dybere form for læring som betegner de processer, et barn indgår i, når det tilegner sig viden, holdninger og kunnen.

Dannelsesprocesser kan man kort fortalt forklare som en vekselvirkning mellem tilstanden passiv/modtagende, hvor barnet ser, opdager, mærker og lærer nyt samt tilstanden aktiv/kritisk, hvor barnet aktivt forholder sig, øver sig og prøver holdninger og kunnen af i forhold til omverdenen.

I Solhuset øver vi os på, at læringsmiljøerne gennem hele dagen bidrager til det enkelte barns dannelsesproces. Dette gør vi ved at sikre, at børnene har deltagelsesmuligheder, medbestemmelse og medansvar både i rutiner - eksempelvis ved måltidet - og i de spontane og planlagte lege samt aktiviteter.

Børnenes frie leg er helt essentiel for barnets dannelsesproces og demokratiske dannelse, da legen netop fungerer som en øvelsesbane for at kunne forholde sig til omverdenen og samtidig indgå i forpligtende fællesskaber.

Et eksempel fra hverdagen kan være fra en projektperiode hvor formiddagens læringsmiljø er bygget op omkring bondegårdstema. Her går den voksne foran og udvider børnenes viden om eksempelvis dyr gennem bøger, sange, besøg på en bondegård, etc. Undervejs bliver børnene inddraget og får medindflydelse. Oplæsning af en bog om bondegårdsdyr kan være passiv læring. Når pædagogen inddrager børnene og giver dem medindflydelse, kan snakken hurtigt komme til at handle om børnenes egne kæledyr og deres erfaringer med dem. Senere på dagen kan man måske se børnene forhandle og bygge en leg op om deres kæledyr og den viden samt erfaring, de har med dyr.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Solhuset betragter vi alle aktiviteter, lege og rutiner som en del af det samlede pædagogiske læringsmiljø. Den enkelte voksne betragtes som et læringsmiljø i sig selv, da relationen og samspillet mellem barnet og den voksne er af altafgørende betydning for kvaliteten af barnets trivsel, læring og udvikling. I den forbindelse er vi opmærksomme på vores egen virkning, den stemning vi spreder, og på at gribe de mange små øjeblikke, vi har med hvert enkelt barn.

Dagen i Solhuset er organiseret således, at der gennem hele dagen tilbydes forskellige former og muligheder for leg, aktiviteter og fællesskaber. Legen og den legende tilgang til aktiviteterne er omdrejningspunktet for dagen i både vuggestue og børnehave. Særligt om morgenen og eftermiddagen tilbyder det pædagogiske læringsmiljø mulighed for spontan og børneinitieret (på barnets initiativ) leg.

Børnene vælger som udgangspunkt selv hvem og hvad, de har lyst til at lege med. De voksne er nærværende og har organiseret sig i forskellige legemiljøer, hvor de understøtter relationer, leg og igangsætter spontane, voksenstyrede lege. Det kan eksempelvis være leg med bolde, hvilket er en aktivitet, der hurtigt kan opstå et fællesskab og samspil omkring.

Vi reflekterer hele tiden over, hvordan dagens læringsmiljøer skaber den bedste trivsel, udvikling og fællesskaber.

I øjeblikket arbejder vi om morgenen ved modtagelsen af børnene med at igangsætte nogle voksenstyrede lege og aktiviteter. Dette gøres med henblik på at understøtte de børn, som om morgenen er i en udsat position, som har svært ved at komme i gang med at lege og kunne skabe kontakt og samspil med de andre børn. Det kan både være børn, der har svært ved at sige farvel, eller børn der har svært ved at koble sig på etablerede legefællesskaber. Gennem hele dagen tilbydes forskellige rammer for leg, læring og fællesskaber. Dette gøres både ude og inde med udgangspunkt i lige dele voksen planlagte lege og aktiviteter samt lige dele spontane og børneinitierede lege og aktiviteter.

I Solhuset arbejder vi hver måned med nogle planlagte temaer på tværs af huset i formiddagens læringsrum. Ud fra temaerne tilrettelægges sjove og lærerige aktiviteter ud fra et børneperspektiv.

Det kan eksempelvis være temaer som dyr, planteliv og science. Her bruger de voksne naturen som læringsramme: At så tomater, lege udenfor, tale om og se på bondegårdsdyr, insekter, bløddyr, etc. Vi leger med vand og vind, hvor til vi på tværs af det hele inddrager science (omverdensforståelse).

De voksne planlægger og gennemfører så vidt muligt aktiviteterne i mindre børnegrupper i løbet af formiddagen. Her er det den voksne, der går forrest og har en plan og et formål med aktiviteten. Legen er dog stadig i fokus, og aktiviteterne er derfor tilrettelagt således, at det er fællesskabet og nysgerrigheden, der er målet med aktiviteten frem for et eventuelt produkt eller en konkret læring.

Måltidet og rutinen omkring et måltid er også et læringsmiljø. Sanser, stemning, fællesskab, motorik, dannelse, sprog og kulturelle værdier indgår alle i måltidet som læringsmiljø.

Børnene spiser i små grupper. Den voksne indbyder til, at børnene rækker hinanden skåle, kander, frugt og lignende. Det betyder, at børnene bliver opmærksomme på hinanden, lærer hinandens navne samt lærer at vente. Eksempelvis giver nogle af vuggestuebørnene sig til at hælde vand fra kop til kande og tilbage igen, andre hælder udenfor og får tilbudt en hagesmæk til at tørre op, etc.

Fællesskabet og erfaringen med måltidet er en hyggelig stund, hvor den voksne er opmærksom på at aflæse børnene, hvad de kigger på, hvad de peger på, hvem de griner med, og om de skubber tallerkenen væk, etc. Børnene smager på maden og finder ud af, hvad de kan lide og ikke kan lide. Det hele foregår i børnenes tempo, og den voksne understøtter deres oplevelser og erfaringer ved at italesætte deres følelser og handlinger fx ved at sige, "Uh det kunne du ikke lide?", og samtidig spejle barnets ansigtsudtryk ved at vrænge ansigt og snerpe med munden. Med de større børn kan man få en lang dialog med børnene, fx om hvor maden kommer fra eller hedder på andre sprog.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Et godt forældresamarbejde starter med, at forældrene kender rammen for institutionens fællesskab, pædagogiske overvejelser og værdier, strukturer og forventninger. Derfor holder vi velkomstmøde inden barnets opstart, så vi ved, at alle nye forældre har en viden om barnets hverdag i vuggestuen, og at vi har fået forventningsafstemt de store linjer i samarbejdet. Den gode start og opbygning af tillid mellem forældre og personale vægter vi højt. Vi har erfaret, at det giver det bedste samarbejde på den lange bane, hvis der senere hen skulle opstå ting, der er svære at tale om.

Overordnet kan vores forældresamarbejde beskrives ud fra fire tilgange; uformel dialog, formel dialog, information og involvering.

Den uformelle daglige dialog vedrørende barnets trivsel, udvikling og læring sker ved aflevering og afhentning i institutionen. Her opbygges den tætte relation og tilliden mellem forældre og personale. Denne relation ser vi som kronjuvelen i samarbejdet mellem Solhuset og hjemmet.

Til at understøtte den formelle dialog vil vi i vinteren 2020/21 implementere dialogværktøjet "Hjernen og hjertet", som består af årlige udviklings- og trivselssamtaler. Har et barn brug for ekstra støtte og indsats, afholder vi oftere samtaler og kobler eksempelvis en ekstern faglig rådgiver fra PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning) på samarbejdet.

Til information bruger vi vores fælles, digitale platform Aula, hvor der hver måned publiceres nyhedsbreve fra lederen. På Aula vil der være opslag om alt fra større pædagogiske projekter til information om sygdom. På daglig basis publiceres billeder med tekst, så forældre kan følge med i et udsnit af børnenes hverdag og sammen med børnene og personalet tale om, hvad de har lavet. Den samlede informationsstrategi for nyhedsbreve, opslag og hverdagens billeder er tænkt som et middel til at give forældrene indsigt i Solhusets arbejde, forståelse for og indsigt i børnenes hverdag, de læringsmiljøer vi tilbyder, rammerne for fællesskabet og børnenes trivsel og udvikling.

Vi involverer forældregruppen i institutionens fællesskab og pædagogiske udvikling gennem forældremøder og arrangementer som eksempelvis sommerfesten og en motionsdag.

Et eksempel kunne være på det seneste forældremøde, hvor Solhusets grønne vision om klimapædagogik og bæredygtighed var et fælles emne til debat. Et af de perspektiver vi gerne ville drøfte med forældregruppen var, på hvilken måde forældrene forestillede sig, at de kunne understøtte sammenhæng i barnets oplevelser og læring og hermed bygge bro mellem hjem og daginstitution.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn kan på tidspunkter komme i en udsat position, hvor de har svært ved at være i fællesskabet, enten fordi de ikke selv vil, eller fordi fællesskabet ikke vil lukke dem ind. Alle børn kan i perioder afvise at ville samarbejde med pædagogerne eller med de andre børn. Nogle børn har større risiko for oftere at havne i denne udsatte position end andre. Ikke alle børn har samme baggrund, og ikke alle børn er født med samme psykiske og fysiske funktionsniveau. Det er helt okay at have en dårlig dag og ikke have lyst til at være med, men hvis der er mange dårlige dage, så er der noget, vi sammen skal have kigget på. Børn som holder sig for sig selv og er passive går glip af deltagelse, læring og erfaringer. Børn som kommer væsentligt mere i

konflikter end andre børn risikerer at få mange negative oplevelser af egne kompetencer og tilliden til, at andre kan og vil hjælpe, reduceres derfor. Pædagogerne er opmærksomme på alle børn, men de er særligt opmærksomme på de børn, som af forskellige grunde har større risiko for at havne på sidelinjen af fællesskabet. Børnenes forudsætninger og vilkår er ikke ens. Nogle børn har i perioder større behov for tæt guidning og støtte end andre. Det kan også være, barnet har brug for at blive skærmet fra de andre i rolige omgivelser. Indretningen af vores læringsmiljø fokuserer derfor på børnenes fællesskaber med henblik på mulighed for fordybelse i mindre grupper - blandt andet baseret på observationer af børnenes hverdag, trivsel og interesser. Hvis et barn viser tegn på at føle sig presset i de store fællesskaber i børnehuset, giver vi det lov til at trække sig, når det ønsker det. Det betyder, at det f.eks. kan få lov til at observere fællesskabet på afstand eller måske kun være deltagende i en lille del af eksempelvis samlingen. Vi sidder oftest i mindre grupper, når vi laver aktiviteter eller leger med børnene.

I Solhuset arbejder vi med at forankre det moderne børnesyn i vores fælles kultur og hermed tilgang og forståelse af barnet. Vi øver os på at ændre omstændighederne for barnet og gøre kontekst anderledes således, at vi giver barnet nye handlemuligheder.

Et eksempel kan være ved samling, hvor en dreng på 4,5 år har svært ved at sidde i rundkredsen. Han kravler hele tiden ind i midten, skubber til sin sidemand og "forstyrrer" de andre. Hvis vi tænker, at problemet bor hos barnet, vil en voksen sige, at han ikke kan være med, hvis han ikke kan sidde ordentligt. Vi øver os i stedet på at tænke, "gad vide om vi kunne lave samlingen på en anden måde, så drengen bedre kan deltage". Pædagogen prøvede at gøre rundkredsen større, så der ikke var så trangt, samt gav drengen et ansvar for at stille remedier frem undervejs i samlingen. Den uro, som drengen førhen fik skabt ved samlingen, viste sig at være et udtryk for, at han ikke brød sig om at sidde så tæt fysisk, og havde brug for mere plads omkring sig for at kunne finde ro. Samtidig havde han svært ved at tackle forventningerne ved samlingen, og det blev langt mere konkret med en fast opgave at forholde sig til.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Solhuset er skolegruppen samlet i en gruppe (Skovgalaxen) det sidste år inden skolestart. Skolegruppen følger husets årshjul og tilrettelægger og fordyber sig i de samme temaer og projekter som resten af huset. Dagens læringsmiljøer tager derfor stadig afsæt i det fælles pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer og de 12 nationale mål. I læringsmiljøet introduceres børnene til tal, mængder, farver, former og bogstaver.

I Hørsholm Kommune bygger man bro mellem dagtilbud og skole ved:

- Det fælles pædagogiske grundlag, hvor materialet "Fri for mobberi" er valgt til at understøtte en fælles metode til at skabe gode sociale relationer og venskaber.
- Overgangsobjekter som bamseven og "Her er jeg tegning" for at skabe større sammenhæng fra børnehave til skole.
- Vidensdeling om det enkelte barn- overleveringsskema

Skolegruppen i Solhuset vil fra maj 2021 altid være organiseret som en skovgruppe som fast fire dage om ugen er i skoven fra kl. 9.00-14.00. Solhuset har et bålsted og et stort madpakkehus i Breelteskoven som er skolegruppens faste base i skoven.

Skolegruppen er IKKE en miniskole, men et forberedende år, hvor vi arbejder med følgende otte kompetenceområder:

- **Relationer.** Barnets evne til at skabe og fastholde relationer til både børn og voksne samt indgå i og være medskaber af lege.
- **Robusthed og mod.** Barnets evne til at møde og håndtere nye udfordringer.
- **Sociale spilleregler.** Barnets evne til at forstå og anerkende sociale spilleregler, herunder f.eks. at hjælpe, give plads til andre og håndtere konflikter.
- **Forandringsparathed.** Barnets evne til at aflæse kontekster og vide, hvad der forventes i forskellige kontekster; at der f.eks. forventes forskellige ting af en, når man er i en dansktime, en idrætstime eller i SFO'ens forskellige aktiviteter.
- **Selvkontrol og fokus.** Barnets evne til at tilsidesætte egne behov, arbejdshukommelse og holde fokus på en opgave.
- **Udtrykke følelser.** Barnets evne til at udtrykke følelser og evt. behov for hjælp, herunder deltage i samtaler om afsavn, ønsker og forventninger i forbindelse med overgangen.
- **Sprog.** Barnets evne til at kommunikere med sine omgivelser, herunder evne til at aflæse og bruge kropssprog samt interesse for tegn og symboler.
- **Selvhjulpethed.** Barnets evne til at mestre konkrete alderssvarende færdigheder f.eks. gå på toilettet selv, tage sit tøj af og på, holde orden i sine ting m.v.

Skolegruppen arbejder hen over året med et dialogisk læsningsforløb som hedder Filur. Filur er et pædagogisk tilrettelagt forløb med afsæt i fem populære billedbøger. Materialet er tilrettelagt med leg og aktiviteter som understøtter barnets iagttagelsesevne, koncentrationsevne, begrebsforståelse, billedsproglige kompetencer og fortælleevner.

Et eksempel på en aktivitet fra læsning af en af bøgerne der omhandlede følelser, kunne være at tegne og fortælle noget som barnet selv er bange for.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Solhuset er bygget af Velux og råder over ca. 10 pladser i Solhuset. Det betyder, at Velux' medarbejdere har fortrinsret til at kunne få deres børn passet i Solhuset. Derudover har vi et godt naboskab, som vi er ved at udvikle mere på. Eksempelvis har vi i år fået etableret et samarbejde om at bruge Velux's store grønne park med æbletræer og kunstinstallationer til små udflugter.

Hvert år går skolegruppen Luciaoptog hos Velux VKR. En helt særlig dag hos Velux, og børnene er meget stolte.

"Jeg skal i skolegruppen til sommer, og så skal jeg gå Lucia hos Velux". Endelig at være en af de ældste og få lov til at gå Lucia betyder rigtig meget, kan vi høre hos denne lille 5-årige pige.

Vi besøger ofte Hørsholms Bibliotek (ikke under corona). Vi låner bøger, som vi tager med hjem i institutionen, og vi deltager i flere af de gratis tilbud, som biblioteket arrangerer for daginstitutionerne i Hørsholm Kommune. F.eks. har børnehaven set teater på biblioteket.

Derudover benytter vi den lokale grundejerforenings legeplads. Her bor nogle af børnene, og de er meget stolte over at kunne vise "deres" legeplads frem for vennerne.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Solhuset er bygget af Velux med en ambition om at skabe en daginstitution, hvor børn lærer i samspil med naturen i en bygning, der har positiv indvirkning på miljøet. Blandt andet producerer Solhuset elektricitet ved hjælp af 250 kvadratmeter store solceller på taget. Solhusets fysiske rammer er lyse og indbydende, og huset er indrettet som en lille by med små gader og torve.

De fysiske rum samt legepladserne er indrettet således, at børn kan og må lege her. Både inde og ude skal der være plads til forskellige typer af leg og muligheder for fordybelse.

Legetøj, bøger og cykler står, så børnene kan se, hvad de kan/vil lege med og selv tage det frem.

Alle rum og husets gange er indrettet i børnehøjde, fx er der billeder og legemiljøer på væggene, så børnene bliver mødt af farver og visuelle indtryk, der er med til at understøtte deres leg og fantasi. Vi ønsker at tænke mere over, at indretningen skal passe til pædagogikken i rutinerne. Eksempelvis, ved at børnene selv kan nå deres tøj i garderoben, ved at børnene selv kan nå deres kurv på toiletterne. Der arbejdes på at dette bliver en mulighed i hele Solhuset.

Det psykiske børnemiljø handler for os om, at det enkelte barn bliver set og mødt i dets behov. Det betyder, at der skal være plads til forskelligheder og individuelle behov. Et eksempel er, at det er nemt og praktisk i et

voksenperspektiv ikke at måtte have legetøj med op til bordet eller med til samling. I et børneperspektiv kan det give god mening at have en dukke med til samling eller et tog med op til frokostbordet. Dukken skaber måske tryghed for barnet under en samling, og toget kan være bindeled til at kunne fortsætte en leg bagefter. Når de voksne hjælper, guider og støtter børnene i at aflæse hinanden og sige fra over for ting, de ikke har lyst til, er det bevidste handlinger for at opbygge et sundt psykisk børnemiljø, hvor børnene lærer at respektere hinandens og deres egne grænser.

Et eksempel kan være en større pige, der ivrigt skubber et mindre barn på gyngen. Barnet på gyngen begynder at vise tegn på ubehag, og den voksne siger derfor: "Hov kan du ikke lide det mere?", hvorefter barnet svarer "nej" med øjnene. Til den store pige siger pædagogen, "Se, hun kan ikke lide det så vildt, du kan gyngte hende forsigtigere", samtidig med, at hun hjælper med at stoppe farten på gyngen.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Alsidig personlig udvikling*
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Solhuset gør vi os mange tanker om, hvordan vores pædagogiske læringsmiljøer kan understøtte barnets alsidige, personlige udvikling.

En helt afgørende ting er, at barnet bliver set og mødt af nærværende og anerkendende voksne, som kan skabe trygge relationer og som er opmærksomme på deres egen adfærd i samspillet med børnene. Personalegruppen i Solhuset er godt i gang med en refleksion og læreproces, omkring hvordan de voksnes ord og handlinger har indvirkning på barnets opfattelse af sig selv og andre, og dermed er er med til at understøtte god trivsel. Vi øver os på at se med barnet og ikke på barnet og dets handlinger.

For at sikre mere tid til nærvær, og bedre muligheder for fordybelse i relationerne mellem barn/voksen og barn/barn, arbejder vi også helt grundlæggende med struktur og organisering.

Hver formiddag er børnene inddelt i faste grupper med en voksen, som laver lege og aktiviteter sammen. I den lille gruppe har børnene i meget høj grad mulighed for at blive medinddraget og med-skabere af legene, og den voksne har god mulighed for at planlægge en meningsfuld aktivitet samt målrette tilgang og pædagogik til de enkelte børn

Børn øver sig i deltagelseskompetence ved at balancere mellem iagttagende og mere initiativtagende positioner i de aktiviteter og relationer, de indgår i. Læringsmiljøet skal understøtte og udvide børnenes erfaringsverden, så de kan og tør deltage og tage initiativer.

Et eksempel fra vuggestuen hvor vi støtter barnets gå på mod og udforskningslyst kan være i lege hvor barnet øver sig i at kravle højt op. At kravle højt op er altid risikofyldt, men det er de risikofyldte lege, barnet lære sin krop og omgivelserne at kende. Der hvor det lige bliver lidt svært, hvor benene ryster og hvor man alligevel klare det, er med til at barnet udvikler sig. Er barnet kommet for højt op, og den voksne er ved at dø af skræk, eller barnet føler det ikke kan komme sikkert ned, er det vigtigt at den voksne andekender og eksempelvis siger: wow du er godt nok kravlet højt op, kan du vise mig hvordan du kommer ned igen? Eller nu stiller jeg mig lige ved siden af, hvis du får brug for hjælp. Fremfor en voksen som siger, eller som bare løfter barnet ned med ordene: Det er alt for farligt, det må du ikke.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnets sociale udvikling er påvirket af de fællesskaber, det indgår i, den indflydelse barnet har, og hvordan barnet bliver mødt af andre og oplever at høre til.

Det vil sige, at det er gennem relationer til andre, at barnet udvikler sig socialt samt udvikler sociale kompetencer og empati.

Læringsmiljøet her i Solhuset har derfor kontinuerligt fokus på at opbygge gode relationer til voksne samt til andre børn.

Gennem dagens forskellige læringsmiljøer og ved organisering af forskellige børnefællesskaber og gruppestørrelser, understøtter vi, at det enkelte barn kan få forskellige positioneringer i relationen til andre i henholdsvis det store og det lille fællesskab.

Leg fremmer sociale kompetencer og kan ses som en lang øvebane, hvor barnet har mulighed for at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter.

For vuggestuebarnet handler det i første omgang om at lære at udtrykke sig følelsesmæssigt, håndtere følelser samt og begynde at kunne sætte sig ind i andres følelser og udvikle empati.

Senere hen handler det om at lære og mestre, hvordan man knytter relationer, giver og modtager legeinvitationer, aflæser hinandens intentioner og responderer hensigtsmæssigt.

Et eksempel kunne være, når et barn falder og slår sig og højlydt udtrykker forskrækkelse og smerte. Så reagerer de andre børn med nysgerrighed. Nogle børn sætter måske ord på og siger "av" som udtryk for forståelse af det andet barns følelse. Andre børn begynder måske at æ sin ven på håret eller hente en sut som udtryk for empati.

Når barnet er ca. 10 måneder til mellem halvandet og to år, har det endnu kun få ord. Når barnet i ca. to-årsalderen udvikler et verbalt sprog, skal det kobles til barnets sociale strategier og handlinger i fællesskabet. Dette kan især for vuggestuebarnet være svært i pressede situationer samt begyndende konflikter. Nogle børn bliver så pressede, at de i afmagt skubber, bider, niver, river eller slår. Dette er ikke ond vilje, men et udtryk for, at barnet er kommet til kort i sine sociale strategier, og at det i den pressede situation ikke kan omsætte sine kompetencer til hensigtsmæssig adfærd i sociale sammenhænge.

Det lille barn skal gå fra at kunne stille sig ved siden af andre børn og bruge f.eks. øjenkontakt og en gestus som at række en bil frem som invitation til leg og samspil med andre til at kunne sige, "Hej, skal vi lege?" og til at kunne forhandle legens regler og roller.

For at understøtte barnets sociale udvikling og kompetencer har vi fokus på, at den voksne er til stede og nærværende i legen for blandt andet at kunne guide og hjælpe barnet med at navigere på den sociale øvelsesbane, som legen er.

Den voksne bevæger sig i relationen til barnet/børnegruppen og går foran, bagved og ved siden af for bevidst og målrettet at kunne understøtte barnet i sin sociale udvikling.

Et eksempel kan være tre børn, der er optaget af at danse til høj musik, som den voksne har sat på. Den voksne danser også samtidig med, at han/hun observerer, hvad der sker rundt om sig. Han/hun positionerer sig "bagved" og følger børnenes initiativer og dansen.

To af børnene aflæser hinandens kropssprog og tager hinanden i hænderne og hopper rundt. Det tredje barn, en pige, synes, det ser sjovt ud og prøver at komme ind i legen.

Børnene ser det ikke, og pigen hiver nu fat i det ene barns bluse for at markere, at hun også vil være med. Barnet græder over at være blevet hevet i blusen, og dansen stopper. Den voksne hjælper børnene ved at

sætte ord på, at pigens intention ved at hive i blusen var at være med i dansen, og hvorfor det andet barn græder.

Den voksne guider børnene til andre handlinger fx, "Kan du sige stop, når nogen hiver dig i trøjen?".

Den voksne viser, hvordan dansen kan fortsætte ved, at de alle tre holder hinanden i hænderne, og den voksne deltager i rundkredsen. Det vil sige, at den voksne skifter position, fra at hun i begyndelsen gik bagved og observerede til nu at gå foran ved at italesættelse børnenes intentioner og følelser og ved at vise, hvordan flere kan holde i hænder sammen.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog udvikles i samspil med andre. For det lille barn sker kommunikationen med andre især igennem lyde (pludre og gråd), blikkontakt og gennem gestik og bevægelse af kroppen. I takt med at barnet modnes, vil det være i stand til at deltage i små "samtaler", hvori der indgår en vekselvirkning mellem at lytte og "tale" og kunne rette opmærksomheden mod noget fælles tredje. Når barnet er omtrent et år gammelt vil det kunne sige de første ord, og det vil nu være i stand til at indgå i små dialoger, hvor sproget og det udtalte ord, gradvist får en større betydning i samtalen og det kommunikative samspil. I begyndelsen er det det passive ordforråd, der vokser. I løbet af barnets andet leveår kommer barnets ekspressive sprog til. Sprog og kommunikation er en vigtig del af den alsidige personlighedsudvikling og de sociale kompetencer. Barnets kognitive udvikling hviler på sproget, på sprogforståelsen, evnen til at ræsonnere og løse problemer. Det har

betydning for barnets evne til senere at forstå matematiske, naturvidenskabelige og sproglige begreber samt at tænke abstrakt.

I dagligdagen taler vi om symboler og deres betydning. Vi italesætter det vi gør, det vi ser, og det barnet gør omkring os. Vi bestræber os på at vores sprog er præcist, og vi er omhyggelige med at bruge de rigtige begreber. Det er ikke ligegyldigt, om vi taler om en stol eller en taburet. Bøger bliver ofte suppleret med konkreter, som bygger bro mellem det talte sprog og det visuelle. Det sker gennem et nuanceret sprog, hvor der introduceres nye ord og begreber i takt med, at barnet udvikler sig. De nye begreber forklares, vi taler om følelser og lader som om.

Vores vægge er udsmykket med billeddokumentation, som børn/voksne, børn/forældre og børn/børn kan tale om. Billeder er rigtig gode til små børn, der ikke har så meget sprog, fordi de kan pege, mens de voksne sætter ord på. Fx sige: *"Ja, jeg kan se, du har været i skoven. Hvad har du fundet?"* Barnet peger på billedet igen. *"Må jeg se,"* siger den voksne. *"Er det en regnorm?"* Barnet smiler og peger videre. *"Og en pind?"*, siger den voksne etc.

Som en fast del af hverdagen holdes der samling. Nogle gange afholdes det i små grupper og andre gange i større grupper. Det afhænger af samlingens formål og tilknytning til et projekt eller emne.

Til samling synges der sange, rim, remser eller fortælles små eventyr afhængigt af børnenes alder. Vi bruger ofte billeder, hånddukker eller lignende til at visualisere sange, remser eller eventyr således at ord og ting kobles til børnenes forståelse.

Et eksempel er en lille kuffert med dyr. Børnene skiftes til at trække et dyr fra kufferten, og så synges der om det.

Bøger med fortællinger som "Løvejagten" og sange som "Tre Små Aber" folder vi ud i lege og aktiviteter - eksempelvis når vi går på løvejagt i skoven eller på legepladserne. Vi finder en pind, og så har vi vores skyder med.

Krokodillen fra sangen om de tre små aber spørger ofte, da den både er spændende og super farlig. Så leger vi krokodiller og forskrækker hinanden. På den måde bruges samlingen og legen til at knytte ord, følelser og handlinger til barnets sprogforståelse.

I Solhuset skal vi have koordineret og samlet vores faglige viden om et sprogligt udviklende læringsmiljø således, at det er en mere bevidst forankret kultur og del af vores praksis samt fælles pædagogik.

De voksne er barnets vigtigste læringsmiljø. Vi står derfor overfor en fokuseret indsats, hvor personalet skal have øget deres bevidsthed og kompetencer om forskellige kommunikationsstile, hvordan børns sproglige udvikling bedst muligt understøttes, og hvilke roller man selv kan indtage for at motivere til mere samspil og kommunikation.

Vi vil arbejde med følgende ni indikatorer for et sprogunderstøttende læringsmiljø:

- At vi skaber fællesskaber og lege, hvor vi selv deltager
- At vi taler langsomt og laver turtagning. Det betyder at vi giver barnet god tid til at svare
- At vi stiller åbne spørgsmål og inviterer til deltagelse
- At vi er nysgerrige på de andres perspektiv og taler om følelser
- At vi taler i forskellige tider, bruger forholds- og tillægsord, at vi taler i én- og flertal og bøjer ordene m.m.
- At vi har forskellige bøger tilgængeligt, så der er noget for forskellige aldre og interesser
- At vi organiserer børnene i små grupper for at skabe en bedre mulighed for deltagelse
- At vi samtaler undervejs i højtlesning, så det giver mulighed for børnenes aktive deltagelse
- At vi udtrykker oprigtig nysgerrighed og anmoder om ukendte informationer i dialogen med barnet
- At vi laver små bøger og legeskriver i skolegruppen

I Solhuset sprogvurderer vi børnene to gange i deres børnehæliv – når de er tre år og igen i løbet af året inden skolestart. Når vi har lavet sprogvurderingerne, analyserer vi dem. Er der børn, der har behov for en fokuseret indsats? Er der områder, vi ikke har været nok opmærksomme på, eksempelvis skriftsproget, og hvilken pædagogisk indsats kalder det på? Vi justerer vores praksis på baggrund af vurderingerne og er altid opmærksomme på, hvordan det ser ud det efterfølgende år.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi ved, at hvert tredje barn, der starter i folkeskolen, har en underudviklet motorik og sanseintegration (rapport fra Statens Institut for Folkesundhed).

I Solhuset ser vi flere børn med motoriske udfordringer, en underreagerende muskel-ledsans og en understimuleret balancesans - sagt med andre ord: Børn der er usikre på deres egen krop, ikke er motiverede til bevægelse og ikke kan lide fysiske lege samt at få hovedet ud af lod.

Derfor har vi fokus på at opbygge og implementere en endnu stærkere bevægelseskultur helt fra vuggestuens start.

Vi er nysgerrige på vores praksis, og i øjeblikket arbejder vi systematisk med et fokusspørgsmål der lyder: Hvordan kan vi holde samling, hvor børnene har flere deltagelses- og bevægelsesmuligheder?

Vuggestuen er på baggrund deraf ved at lave forskellige prøvehandlinger og eksempelvis undersøge og samle data på, hvad der sker hvis samlingen holdes på gulvet.

Vi har Friluftsrådets ”Grønne Spirer”-certificering. Det betyder, at vi er meget ude, da vi ved, at naturen er den bedste ramme for at stimulere og motivere kroppen til bevægelse, samtidig med at sanserne bliver aktiveret.

Skoven og uderummets lys, dufte, lyde og mange farver stimulerer barnet hele tiden. Den taktile sans stimuleres, når vi rører ved små dyr, våde blade, ru træstammer etc. Vi får hovedet ud af lod, når vi bukker os ned og ser på en myre på tæt hold, kigger efter fugle, drejer os rundt efter en lyd, ruller ned af bakkerne og leger vilde kampe med bunker af blade. Kort sagt aktiveres vores hjerner, og vores kroppe motiveres til bevægelse. I Solhuset kalder vi os selv for ”**naturdetektiver**”. Det betyder, at vi tror på, at børn og voksne skal være aktive sammen for at skabe det bedste læringsmiljø. Muskel-ledsansen påvirkes af massage, berøring, samt gennem aktiviteter, der styrker musklerne - fx skubbe, trække og løfte, så barnet bedre kan mærke sig selv. Lege og aktiviteter planlægges og tager ofte afsæt i, at barnet lærer gennem kroppen og ved at være ude i naturen.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Solhuset har et stort ønske om at profilere sig som en grøn institution. I bestyrelsens vedtægter under formålsparagraf 3 stk. 3 står følgende:

”Solhusets formål er desuden at drive en klimavenlig daginstitution med en grøn og bæredygtig vision og pædagogik”

Det betyder, at vi prioriterer, at børnene får mulighed for at opleve naturens dyre- og planteliv samt årstidernes skift på nært hold. Naturen og skoven er et læringsrum, som giver mulighed for et aktivt samvær børn og voksne imellem, og som samtidigt understøtter udviklingen af børnenes sanser, krop og sprog.

For at holde fokus og være nysgerrige på naturen bruger vi i år i Solhuset et narrativ, som hedder, at vi er ”naturdetektiver”. Med det vil vi gerne styrke en fortælling om, at både børn og voksne er nysgerrige, og at vi sammen får udvidet vores oplevelsesverden.

Vi arbejder fælles i huset med formiddagens læringsmiljø ud fra et årshjul med ni længere projektperioder, som alle handler om naturen. I de ni projektperioder tuner vi ind på et emne, som vi sammen undersøger og folder ud, som kun vaske ægte detektiver ville gøre.

Vi bygger projekterne op om årstiden samt elementer som vind, vand, ild og jord. Derudover har vi valgt at udplukke to-tre af FN’s klimamål, som vi vil arbejde med i børnehøjde. I 2021 dykker vi eksempelvis ned i mål nr. 15 (Livet på land) i vores krible-krable projektperiode. Pædagogik, bæredygtighed og omtanke for naturen kan også ses i vores årlige skraldeprojekt samt projektperioden ”fra jord til bord”.

Regnvejr og vand er en gave som tilfører pædagogikken og børnene mange forskellige science oplevelser. Med vand kan man nemlig undersøge og lære, at det altid løber ned. Vand ændrer jord og sands struktur og kan derfor bruges til forskellige ting.

Om foråret sår vi tomatplanter med børnene. De får lov til at lægge en tomatskive ned i en potte med jord. Vi vander og vander, og pludselig kommer der en lille grøn spire. Tomatplanten kommer med hjem, og efter lang tids pasning og pleje kan man høste en lille tomat. At så en tomatplante er et andet godt og konkret eksempel på, at give barnet erfaringer, årsag, virkning og sammenhænge i naturen. I januar og februar er skoven umiddelbar til den kolde og rå side. Men hvor er dyrene henne, og hvordan kan vi se, om de har været der? Hele vinteren gik med at finde dyrespor i skoven og undersøge grankogler for at se, om det var en mus eller et egern, der havde spist af den, for så kunne vi regne ud, hvilke dyr der havde været i skoven.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Solhuset tænker vi kultur, æstetik og fællesskab ind i læringsmiljøerne som vi møder i hverdagens rutiner, planlagte aktiviteter, udflugter, spontane leg og indretning.

I indretningen, og som en del af de almindelige legemuligheder, er alt fra bøger, musik, maling, raslææg, forskellige materialer som pap, papir osv. til rådighed for børnene. I vores projektperioder i årshjulet planlægges aktiviteter og forløb, hvor variationer og forskellige indtryk/udtryk præsenteres for børnene.

Det kan være alt fra at male på pinde, male med vandakvarel, komme i biografen eller deltage i arrangementer på biblioteket til at vi leger med lyd-klemmer og laver musik sammen til samling, eller at den voksne har klippet en film sammen fra hverdagen, hvor børnene kan se sig selv.

At synge og blive bekendt med danske børnesange er en stærk kultur og tradition i danske daginstitutioner. Vi synger meget med børnene og øver os på en måde, hvor børnene inddrages i fællesskabet og kan være medskabere af processen. Sange med fagter giver mulighed for at inddrage børnene selv, uden at de har et verbalt sprog, som de kan stemme i med.

Til jul og andre højtider skaber vi stemninger, der knytter sig til den danske kultur og traditioner. Vi pynter op for at markere de værdier, der knytter sig til f.eks. jul og påske. Til påske sår vi karse, og til jul tænder vi stearinlys til samling.

Måltidet ved højtiderne markerer vi ved at spise ved langborde i et større fællesskab end til dagligt. Bordene er dækket med servietter, hvilket er en lille ting, der overfor børnene symboliserer, at lige netop i dag er der gjort noget ekstra ud af måltidet. Ydermere er disse måltider med til at vise børnene, at fællesskab er en vigtig del af højtiderne.

I Solhuset har vi børn med mange forskellige nationaliteter, hvilket giver anledning til at være nysgerrige på hinanden og hinandens baggrund. Især måltidet giver anledning til mange snakke, og udvider børnenes horisont. En tysk dreng har f.eks. lært alle hans venner, at den røde peber hedder paprika

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Solhuset er vi ved at bygge en evalueringskultur op, hvor vi hele tiden tænker over, hvorfor vi gør, som vi gør. Er der noget, der kan gøres anderledes? Bedre? Og hvad får børnene ud af det?

I vores lange projektperioder arbejder vi systematisk med at målsætte og evaluere i forhold til læreplanstemaerne og de 12 pædagogiske mål.

Som en del af vores evalueringskultur øver vi os på at anvende tegn eller indikatorer (tegn er konkretiseringer af mål). I læringsmiljøerne ser vi efter tegn/indikatorer hos børn og voksne, der indikerer om målene er nået. Afhængig af mål og indsats anvender vi foto, video og/eller observationer som dataindsamling til analyse og evaluering af tegn og mål.

Når vi står med nye erfaringer på baggrund af indsamlet og analyseret data, skal evalueringen munde ud i ny viden, nye handlinger og endeligt udmønte sig i forankret praksis. At forankre noget nyt i praksis, er den svære del. Her vil vi tilrettelægge en "øvebane" med opfølgning og feedback for at holde fokus.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evalueringen af læreplanen vil både ske løbende, når der er ny implementeret kultur og praksis og mindst hvert andet år, når vi stopper op og analyserer på tværs af data, som er genereret løbende gennem den systematiske evaluering og dokumentation fra aktioner, projekter, indsatser etc.